

Singölåiens kompositör lärde sig spela vid sju års ålder

Under vår sedvanliga cykeltur på Singö hamnade vi häromdagen hos riksspelmannen Ivar Karlsson (76 år) och hans fru Lisa (73), vilka sedan 1933 äro trogna sommargäster här ute. Har man varit sommargäst på Singö en gång, så blir man det nästan 100-procentigt även i fortsättningen. Varför får bli en öppen fråga. De båda pensionerade makarna kommer hit strax efter sommarfåglarnas ankomst och följer dem åt när de far söder ut. De är eljest mantalsskrivna i Stockholm och bor på den långa Hornsgatan på Söder. Fru Lisa är Värmdöfljcka, men är uppväx i huvudstaden, vilket nog också kunde höras på dialekten. Spelmannen själv kommer från Södermanland, men har bott i Stockholm sedan 1904, så även han torde känna och vara väl förtrogen med dess rörliga liv och förhållanden. Som sommargäster bor de nu hos Georg och Ädla Öhman, Mon, Backbyn.

Ivar Karlsson har en medfödd musikalisk begåvning. Han trakterar förutom violinen, som dock torde vara huvudinstrumentet, piano, dragspel och även det en gång så populära munspelet. Även om Ivar Karlsson fått mycket i arv och tillskänks av en god försyn, så har han dessutom idkat självstudier och forskat intensivt i allmogemusikens långa och nog så intressanta historia på Stadsbiblioteket i Stockholm. Nästan all fritid från sitt ordinarie arbete ägnade han sig åt denna hobby. Spela och forska. Ivar Karlssons civila yrke har nämligen varit lokförarens vid S.J., där han var anställd från 1904 till 1946 eller i 42 år, så någon yrkesman som spelman har han aldrig varit. I Bot-

kyrka församling, där han hör hemma spelar han flera gånger i veckan vid Folkdanslagets kulturella aftnar och övar unga flickor och pojkar i samma fina konst — allmogespelmansens. I övrigt deltar han lite här och var, när man kallar på honom. Då det gäller att ta fram felan ur fiollådan, då är Ivar Karlsson inte sen. Han har ofta spelat på Skansen, hos I.O.G.T., Träskogillet, Kulturella vungdomsrörelsen för att nu nämna några namn. Och förutom alla privata tillställningar förstås. Dessutom är han naturligtvis vorden medlem i Stockholms Spelmansgille. Så sant det nu är att sång och musik "ädla känslor föder", ett lika klart och levande bevis på sanningen härav är Ivar Karlsson. Samma epitet gäller även fru Karlsson, som gärna ackompanjerar sin Ivar med gitarren. För även på fru K. sida finns det musik i blodet från släkten. Bland annat var hennes morfar Närkes kände bygdespelare "Spel-Per". Så visst kan man på goda grunder påstås, att Ivar och Lisa Karlsson även är ett tvättäkta musikaliskt par. När vi kände Ivar Karlsson på pulsen för att höra hur stor repertoaren var, så kom det så småningom fram att nog var det minst en låt från varje landskap i kungariket Sverige. Att man sedan torde kunna multiplicera siffran 25 med minst 2, allt ifrån Lappland till Skåne, en del landskap ined ännu större multiplikator, så förstår våra läsare att det inte är någon dussihrausikant vi har i all enkelhet vill presentera.

Själv har Ivar Karlsson komponerat en hel del musikstycken. Vi hörde honom t. ex. berätta om tillkomsten av Singölåten. De v bodde då hos hem-

mansägare John och Amanda Andersson, där de hade en härlig utsikij över Backbyfjärden. — Den stämning han just vid detta ögonblick upplevde av sol, skog, vindarnas sus och vågornas brus samt fåglarnas kvitter, skapade den vackra Singö-låten. Denna låt utgör "både en ära till och tacksamhet åt Singö och dess uppskattade befolkning och som pastor Lars Sundin har upptagen på band. Den spelas vid högtidliga tillfällen, obligatoriskt vid Hembygdsföreningens årsmöte. Ett annat musikstycke, som fötts här ute, är en brudpolska till dottern ING-RID. Dottern, fru Ingrid Dahlgren, är också väl bevandrad på det musikaliska området, hon spelar andra fiol. Och av duetten kunde alltså bli en trio — familjen Ivar Karlssons spelmanslag. Till värdfolket Öhman har Ivar Karlsson också gjort en polska, kallad "Ädla på Mon".

Vi frågade när Karlsson började spela. Det var vid sju års ålder. Första dragspellet kostade fem kr. och första fiolen var tillverkad av en av de förr så vanliga cigarrlådorna. Tillverkare var Ivars pappa. Senare fick Ivar ett fem-radigt dragspel som mången ungdom trätt dansen efter.

I söndags hade Ivar Karlsson besök av en bror — och då var det musik på Mon, för brodern spelar nämligen dragspel. Då spelade man bl. a. pensionärsvalsen. Alla Ivars sex syskon är musikaliska. Där kan man tydligt se hur begåvningen går i arv. Ert brorson är musikledare uppe i Narvik, flera kusiner är musikkunniga, en av dem är Åke Jelving, bekant genom Sveriges Radio.

Då Ivar K. riktigt skal sikens smäktande toner fram nya låtar på felan, sig tillbaka in i skogens len, där han tycker sig fi ta inlevelsen. Då han sök olika fågellätena på fiolen till sig skaror av fåglar, vill vara sämre än sin för förunderliga med Ivar K. den, att fingrarna rör sig kelt och lätt, utan "darr" na. Det hela ser lekfullt ut ken arbetar desto inte spelman skall vara ödmju sam inför vår Herre, att h na⁵ gåva och förmån att musikens glädjerika toner. Joel